

ارثیه دولت قبل برای رئیسی

یک گام پیش از
انتخابات ۱۴۰۰

فاطمه رزاقی
روزنامه نگار

حل یگانه دولت وقت یعنی مذاکرات نبود؛ دست کم نزدیک به دو سال طول کشید که مذاکره کنندگان زیر متنی به نام برجام را امضا کنند، چندین ماه هم صرف فراهم شدن شرایط برای انجام تعهدات بویژه از سوی طرف های غربی شد و بدتر اینکه در تمام این مدت همه ظرفیت های داخلی کشور معطل مشخص شدن نتیجه آن مذاکرات ماند. اندک تغییرات مثبت آن برخی شاخص های اقتصادی همچون کاهش درصد تورم در آن سال ها هم بیش از هر چیز حاصل «گفتار درمانی» مسائل کشور بود وفاق روشن اما سراب گونه ای که برای فردای رسیدن به توافق ترسیم می شد در سخنرانی همه مقامات دولت وقت و جریان رسانه ای حامی آن مورد بزرگنمایی قرار می گرفت. با این حال واقعیت موجود آن بود که مشکلات نه تنها در ۱۰۰ روز یا حتی در ۴ سال حل نشد که ریاست جمهوری ترامپ و اعلام خروج قریب الوقوع امریکا از برجام در ماه های منتهی به انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم، مشکلات اقتصادی کشور را کوهی بر پایه های متزلزل برجام نشان داد. جریان انقلابی که ۴ سال در موضع هشدار ایستاده بود، یک بار دیگر در انتخابات ریاست جمهوری سال ۹۶ پا به عرصه رقابت گذاشت. رقابت اصلی

چنین بود که حسن روحانی به عنوان کاندیدای اصلی آن رویکرد در انتخابات اولویت سیاست خارجی دولتش را «تأمین و حفظ منافع ملی از طریق اعتمادسازی و تنش زدایی با جهان» اعلام می کرد و می گفت: «ما می خواهیم هم چرخ سانتریفیوژها بچرخد و هم چرخ اقتصاد کشور»؛ وعده ای که در طول زمان کمتر نوری از واقعیت بر آن تابید.

حمایت از تولید داخلی است. این رویکرد معتقد بود که به جای بزرگنمایی تهدیدها و کاستی ها باید با شرطی شدن اقتصاد کشور و وابسته کردن آن به مسائل جاری در سیاست خارجی مقابله کرد. با این حال صدای این جریان در همه های که به واسطه جریان رسانه ای تحت حمایت غرب به راه افتاده بود و در شبکه های اجتماعی تحت نفوذ آن بازتولید می شد، فرصت کمتری برای شنیده شدن یافت و در نهایت کرسی ریاست جمهوری را با فاصله اندکی به تنها کاندیدای مورد حمایت واضعان رویکرد اول یعنی اصلاح طلبان و اعتدالگرایان واگذار کرد.

حاصل هشت سال راه بر خطا

اندکی پس از روی کار آمدن دولت یازدهم که رئیس اش اعلام کرده بود بنا دارد تنها در ۱۰۰ روز همه مشکلات کشور را برطرف کند، مشخص شد که تنها برنامه روی میز دولت وقت برای حل مشکلات چیزی جز مذاکره با غرب و رسیدن به توافق درباره برنامه هسته ای ایران نیست؛ توافقی که از همان ابتدای راه با طرح کلید واژه برد-برد مشخص بود که قرار است به قیمت کوتاه آمدن طرف ایرانی از بخش قابل توجهی از حقوق خود محقق شود. با این حال این تنها نتیجه نامطلوب ابتدا به راه

اصلی آن رویکرد در انتخابات اولویت سیاست خارجی دولتش را «تأمین و حفظ منافع ملی از طریق اعتمادسازی و تنش زدایی با جهان» اعلام می کرد و می گفت: «ما می خواهیم هم چرخ سانتریفیوژها بچرخد و هم چرخ اقتصاد کشور»؛ وعده ای که در طول زمان کمتر نوری از واقعیت بر آن تابید. با این حال در آن مقطع آن شعار در کنار مجموعه ای از فضا سازی های رسانه ای علیه جریان رقیب و کاندیداهای منسوب به آن از جمله ادعای اعمال سیاست های سختگیرانه و متصلب در حوزه های فرهنگی و اجتماعی و طرح تهدیدهایی مانند احتمال تشدید تحریم ها و بال و پر دادن به ادعای روی میز بودن گزینه نظامی در ماجرای پرونده هسته ای اکثریت رأی دهندگان را با خود همراه کرد.

در مقابل رویکرد دومی در آن انتخابات بروز و ظهور یافت که با تأکید بر سبقه انقلابی خود باور داشت حل مشکلات کشور الزاماً در گرو لغو تحریم ها از طریق مذاکره منتهی به پذیرش خواسته های غرب نیست. این جریان معتقد بود که رسیدن به ایران مستقل و پیشرفته که بتواند نماینده و سرآمد تمدن اسلامی باشد، نیازمند اصلاح رویه های مدیریتی، ایجاد عدالت ساختاری و توزیع عادلانه منابع، تکیه بر ظرفیت های کشور و

زمستان ۱۳۹۹ برای آغاز سده ای نو در حالی با بهار ۱۴۰۰ تحویل شد که جامعه ایرانی یکی از سخت ترین دوران های سیاسی، اقتصادی خود را طی می کرد و در عین حال در بزنگاه انتخابات به عنوان یگانه فرصت تغییر وضع موجود قرار داشت. انتخابات ریاست جمهوری ۲۸ خرداد ۱۴۰۰ روزه امید برای جامعه ای بود که در مواجهه با واقعیت تنگناهای معیشتی و شرایط ناموافق اجتماعی و فرهنگی قرار داشت و برای اثبات پویایی خود باید نشان می داد بازگشت از راه قبلی را به نیکی می داند. با این مقدمه انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم حکایتی داشت که برای بازگو کردن آن باید دست کم به هشت سال پیش و دو راهی که سال ۹۲ پیش پای مردم ایران قرار گرفت، بازگشت.

تبیین چپستی یک دوگانه

هشت سال پیش و در انتخابات ریاست جمهوری یازدهم دو رویکرد اصلی در برابرهم قرار داشتند: رویکرد اول همانی بود که تمام مشکلات کشور را با پرونده هسته ای به عنوان مسأله تنش آفرین و مؤثر در روابط جمهوری اسلامی ایران با غرب و یکی از بهانه های اصلی تحمیل تحریم های ظالمانه پیوند می زد. چنین بود که حسن روحانی به عنوان کاندیدای